

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۳۱ امرداد ماه ۱۳۲۳

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - مذاکره در دستور
- ۳ - سؤال آقای روحی و پاسخ آقای نخست وزیر
- ۴ - سؤال آقای دکتر شفق و پاسخ آقای وزیر دارائی و تقدیم یک فقره طرح قانونی از طرف آقای دکتر شفق راجع به مذاکرات قبل از دستور
- ۵ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقایان وزیر دادگستری و وزیر کشور
- ۶ - سؤال آقای دکتر مصدق و پاسخ آقای نخست وزیر
- ۷ - تصویب فوریت طرح پیشنهادی آقای دولت آبادی و جمعی از آقایان نماینده گان راجع بتفصیر بند طازماده ۶ قانون مالیات بردرآمد
- ۸ - بقیه شور در ماده واحد پیشنهادی وزارت دارائی راجع به جمع آوری مازاد غله
- ۹ - موقع و دستور جلسه آتبه - ختم جلسه

جلسن یک ساعت و ربع قبل از ظهر بر باست آقای امیر قیمود (نایب رئیس) تشکیل گردید

صورت مجلس روز یکشنبه ۲۹ امرداد ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند

نایب رئیس - اصلاح میشود. آقای کاظمی.
کاظمی - در جلسه گذشته بنده را نیز غائب بی اجازه نوشته بودند، و حال آنکه بنده اجازه داشته ام.

نایب رئیس - اصلاح میشود. آقای دکتر آقایان
دکتر آقایان - قبل از دستور عرضی داشتم.
نایب رئیس - آقای طوسی.

[۱ - تصویب صورت مجلس]
نایب رئیس - در صورت مجلس اعتراضی هست؟ آقای بهبهانی - بنده چند روز کسالت داشتم اجازه مخصوص
خواسته بودم، با این حال بنده را غائب بی اجازه نوشته اند حالا هم کسالت دارم و باحال قب آمده ام و میخواهم مخصوص بشوم.

*) عین مذاکرات مشروح پنجاه و ششمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تندنویسی و تحریر صورت مجلس

*) اسامی غایبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده : غایب با اجازه - آقای فرمند.

غایبین بی اجازه - آقایان : تربتی - بیات - خاکباز - ذوقدر - نبوی - نقابت - کفایی - رحیمیان - کاظمی - آصف - فتوحی توالت - سلطانی - قبادیان - ظفری - سید ضیاء الدین - دکتر رادمنش - ملایری - سیف پور - بهبهانی . دیر آمده بی اجازه - آقای تیمورناش

طوسی - عرض کنیم که بنده دو تذکردارم، یکی اینکه البته خاطر آقایان نمایندگان محترم مسبوق است هادامیدکه اطلاع نداده اند و بکمیسیون عرايض و مرخصی نرقه است لابد غائب بدون اجازه مینویسند تا اينکه بعد تکلیف در کمیسیون معلوم شود و بعرض مجلس بررسد دیگر اینکه در آخر جلسه قبل راجع تعیین موقع جلسات مذاکراتی شد ولی تعیین نشد واکثریت نبود، بنده آنديشه دارم که باز در آخرين جلسه که ميخواهيد مذاکره بشود تکلیف تعیین نشد اکثریت نشود و اسباب زحمت بشود این است که استعدادارم قبل از ورود در دستور تعیین جلسات را بگتنند که اسباب زحمت نشود.

نایب رئیس - دیگر نسبت بصورت جلسه اعتراضی هست؟ آقای روحی.

روحی - البته آقایان سابقه دارند و خود حضر تعالی مسبوق هستید که بنده سه ماه تمام است که از آقای سعادت نخست وزیر، راجع بقتل ابوطالب بزدی در مکه معظمه سوال کرده ام، مکرر هم تذکر کر دادم برای جواب حاضر نمیشوند این است که بنده تذکر میدهم جلسه آینده اکر نمایند و بمسئلات بنده جواب ندهند بنده استیضاح میکنم و همین عدم توجه سبب استیضاح میشود.

نایب رئیس - آقای ساسان فرمایشی داشتید؟ ساسان - بنده باورود در دستور مخالفم.

نایب رئیس - بفرمائید مخالفت بنده را باورود دستوریان کنید.

نایب رئیس - عرض کنیم بطوریکه آقایان مستیضاح مسبوق هستند آقای فریور نسبت بصورت جلسه اعتراضی نیست.

فریور - خیر بنده یک تذکری داشتم بعد از تصویب صورت جلسه عرض خواهم کرد.

نایب رئیس - حالا آقای نخست وزیر هم تشریف آوردند آقای روحی . دیگر نسبت بصورت جلسه اعتراضی نیست؟ (نمایندگان - خیر) صورت جلسه تصویب شد.

[۳ - مذاکره در دستور]

نایب رئیس - عذر از آقایان : دکتر شفق - فیروز آبادی کله داری - حاذقی اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند.

جمعی از نمایندگان - دستور. دستور.

نایب رئیس - آقای مهندس فریور یک تذکری دارند باشان اجازه داده میشود که تذکر خودشان را بدهند

نایب رئیس - خواهش میکنم صحبت خصوصی افرادیم بوعده خودشان و فرمودند و تشریف آوردند که این سوال بنده را جواب بدنهند اگر چه این سوال خیلی پیشتر کرده بود و موقعيتمن بحدهی تازه است برای ملت ایران که هیچ وقت از بین اخواهد رفت. مکه معظمه آقا یکی از اماکن مهم تاریخی دنیا است که از بدو پیدایش تاریخ و زمان حضرت ابراهیم این محل مورد تقدیس و احترام و تکریم بوده و بعداز اسلام هم قبله مسلمین شناخته شده است و هر روز دوست و پیغمبار میلیون نفوس مسلم رو به آن میحل خدارا چندین نوبت پرستش میکنند پس این محل مال عموم مسلمین است و هر مسامی حق دارد در این معبد مقدس در این قبله بزرگ هر نوع حق خودش را محفوظ بدارد از تمام ملل عالم هم از مسلمین متفرق دنیا همه ساله یکمده برای زیارت این خانه خدا میروند، من جمله از ایران. در سال گذشته دیدیم که این قضیه اسف آور واقع شد این جوان یزدی خداپرست یکنواه را به طرز بس فجیعی در مکه کشتند و دولت از آن روز تا این تاریخ به عقیده بنده هیچ ترتیب اثربهیج عکس العملی از خود نشان نداده اینها طوری رفتار کردن عیناً مثل عملی است که در قرون وسطی در عصر بربریت و وحشیگری معمول بوده هیچ جای دنیا بکنفر را بدون حکم داد که در یک محل نمی کشند آن هم باین طرز فجیع ولی در آنجا کشتند یکنفر مسلمان را بصرف شهادت دو نفر و قضاؤت یکنفر، یک آخوند رأی داد دو افر هم شهادت دادند و آنها هم او را کشتند، آیا مروز رأی بکرید) آقایانیکه باورود در دستور موافق هستند قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد.

ساسان - باید مطالب اینجا گفته شود.

نایب رئیس - بین هم صحبت نفرمایید (عدد از نمایندگان رأی بکرید) آقایانیکه باورود در دستور موافق هستند قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد.

[۳ - سوال آقای روحی و پاسخ آقای نخست وزیر]

نایب رئیس - آقای روحی جناب آقای نخست وزیر برای جواب سوال شما حاضر هستند فرمایشی دارید بفرمائید؟

ساسان - اگر برای جواب سوال بنده هم حاضر هستند بفرمائید.

نایب رئیس - جلسه دیگر نوبت شما هم میرسد.

روحی - بنده خیلی خوشوقتم که آقای نخست وزیر دولت راجع بایرن موضوع چه اقدام و چه عملیاتی کرده

است، شما تصور میفرمایید اگر با اینها قطع روابط میکردید مهم ترین راه اقتصادی ما از بین میرفت؟ به بینید از چند سال پیش طرف یک مرخشنگبار یا یک قالی از شما خربده اند آیا با شما تجارت داشته‌اند که ترسیدید از این راه با تقدیمات کشور ضرر وارد بیاید از آنطرف ما از آنها چه استفاده میکنیم ترسیدید که متابع حیاتی تمایل خشک شود؟ اگر قطع روابط میکردید چه میشود؟ من هیچ نمیفهمم چطور دولت در مقابل یک همچو عمل فوجیعی ایستادگی نگردد و هیچ جواب نداد؟ بنده بنا به این امر جناب آقای ساعد رقم بوزارت امور خارجه پرونده این امر را دقیقاً دیدم فقط یک تلگرافی است که اعلیحضرت پادشاه حجاز با علیحضرت شاهنشاهی مخابره میکند و اظهار تأسف میکند دیگر من جز این چیزی ندیدم و هیچ عکس العملی هم ندیدم که از طرف دولت شده باشد تا بگویم مایه تسلی ما باشد این عمل بقدری وحشیانه بوده است که برداشته اند یک نفر مسلمان بی کنایه را آنهم از قفا سرش را هم بریده اند آیا هیچ جا اجازه داده میشود که با یک سباع ضاره این عمل را بکنند این را کشند سرش را از قفا بریدند آنوقت آمدندر این رواز و نهاده ختمند، پشت سر را رو بطرف سینه، رو را بطرف پشت آنوقت آنرا بورزه داده اند و گفته‌اند بیر بد دفن کنید آخر این اعمال بی رویه چیست پس فردا موقع حج است این باعث میشود که بما بی احترامی کنند با این بی احترامی که بما کرده اند بملت ایران کرده اند. دولت باید حقیقت از این کار جلوگیری کند و قضیه را بیک ترتیبی قرار بدهد که در آینده از اینگونه فجایع پیش نیاید بعلاوه بالفرض ما با اینها مناسبات داشتیم شما چه عیب دارد که یک امیر الحاج معین بکنید و از هر حاجی یک حقوقی علیحده بگیرید یک آدم محترم هر اهشان کنید که برود مخصوصاً آنها را حفظ کند ما با یک دولتی روابط داریم که متأسفانه به ما در پایه تخت او یکنفر داریم و نه آنها در اینجا یک نماینده دارند، این طرز خونهایی که در خود ایران ریخته میشود بنده نمیخواهم در مناسبات ما است، این هم رویه تازه است که در هیچ جای دنیا هم سابقه ندارد که ما با یک دولتی مناسبات داشته باشیم

نبوده و فقط از برای حکم شرع و خاموش کردن فتنه درین حجاج اجراء شده است. این دو تلگراف موجب گردید که قبل از اتخاذ هر گونه تصمیمی راه حلی دوستانه و قابل قبول دو دولت پیدا کردد.

چون دولت سعودی حاضر برای پذیرفتن نظریه دولت نگردید اخیراً کمیسیونی از اشخاص بصیر و مطلع تشکیل را تصمیمی اتخاذ شد که پس از طرح دریکی از جلسات هیئت دولت قرارداد موضوع در کمیسیون خارجه مجلس شورای ملی موردنور قرار گیرد و بهمین جهت از مقام محترم ریاست تقاضا شده است که دستور فرمایند مراتب را باطلاع کمیسیون خارجه مجلس برسانند.

از موقع استفاده نموده در اینجا از احساسات برادرانه مسلمانان سایر کشورها که بمناسبت این حادثه ناگوار ابراز داشته‌اند اظهار تشکر و سپاسگزاری مینمایم.

در اینجا آقای روحی اشاره فرمودند بقطع روابط، قطع روابط یکی از مسائلی است که دولت تنها نمیتواند اقدام کنند زیرا قطع روابط مقدمه بیک اقدامات دیگری، است این است که دولت تنها نمیتواند در این طور موافق تصمیم اتخاذ کند بنابراین نظر کمیسیون خارجه مجلس را باید جلب کنیم اگر آنچه اجمع بین موضوع نظری اتخاذ فرمودند دولت هم مطیع نظر مجلس است، این است عرایض بنده.

نایب رئیس - آقای روحی:

روحی - بنده خیلی متشکر و خیلی خوشوقت هیشوم که هیئت دولت موافقت کرد که این موضوع در کمیسیون امور خارجه مجلس شورای ملی مطرح شود و هر تصمیمی که گرفته شد در آنجا عرض مجلس برسانند (نماینده گز - پیشور دستور).

[۴- سؤوال آقای دکتر شفق و پاسخ آقای وزیر دارائی و تقدیم یک نقره طرح قانونی از طرف آقای دکتر شفق راجع به مذاکرات قبل از دستور] **نایب رئیس - آقای دکتر شفق، آقای وزیر دارائی برای جوابی که تذکر فرمودید حاضرند دکتر شفق - آقایان اجازه میفرمایند بنده از موقع**

باید در نظر بگیرند که اخیراً یک جریاناتی پیش آمده که ایرانی‌ها را خون‌شان را بناهای میریزند و باید جلوگیری بشود از این مسائل و ملت دولت باید کمک بکند هر دولتی که سر کار باشد که از این نوع مسائل و فجایع جلوگیری بعمل می‌آید (ایرج اسکندری - دولت خودش مسبب است) و لا

نمیخواهم عرض کنم دولت نمیخواهد بگوید بعضی مسائل را که یک وقت آنها که تحریک میشوند و تشجیع میشوند بوسیله‌چه اشخاصی تحریک میشوند اغلب قاتلین قاتل نیستند، مجرکین و مسببن قاتل هستند از این عمل فاشیسته که

درجواب توضیحاتی که آقایان روحی و دکتر زنگنه در خصوص قتل ابوطالب یزدی و اقداماتی که دولت بعمل آورده است خواسته‌اند خاطر آقایان محترم را مستحضر میدارد بمحض وصول این خبر ناگوار دولت ایران بدولت عربی سعودی شدیداً اعتراض و ضمناً بدولت عربی سعودی اطلاع داده شد که هر گاه تا تاریخ معین موجبات استرضای خاطر ایران فراهم نگردد دولت ایران در روابط خود تجدیدنظر خواهد نمود.

در خلال مدت مزبور تلگراف تبریکی بمناسبت مقدم عید نوروز از طرف اعلیحضرت این سعد حضور اعلیحضرت همایونی واصل گردید در جواب، اعلیحضرت همایونی ضمن امتنان از تلگراف تبریک اظهار امیدواری فرمودند که دولت عربی سعودی با پیشنهاد راه حل دوستانه و رضایت بخش راجع به مسائل مورد بحث مساعی دو دولت را برای تحکیم روابط تمهیل خواهند نمود و متعاقب آن تلگراف دیگری رسید که اعلیحضرت ابن‌السعود ضمن اظهار تأسف از این حادثه اسف انگیز خاطر مبارک ملوکانه را اطمینان داده بودند که در این امر هیچ قصدی نبوده که احساسات ملت دوستی را که هزاران تن از آنها را امسال هنگام آمد و رفت شان در صحاری و برابری از دست مرگ نجات داده‌اند جریحه دار کند و علاوه فرموده بودند که با کمال تأسف و از برای نهایت اضطرار آنچه را که قانون مملکت افضا نموده اجرا داشته و آنچه واقع شده متنضم هیچ قصدی

استفاده میکنم راجع بواقعه مسکه عرض بکنم که دولت ایران یک وظیفه دارد، ملت ایران هم یک وظیفه دارد، بنده بمحاجه و میقات و احکام مقدس اسلام به تعظیم واحترام ایمان و عقیده دارم ولی قرآن فرمود **من استطاع الله سبیلا وظیفه علمای** ما است که این آیه را بطوری که شارع فرموده توضیح و تفسیر کنند، ما مجبور نیستیم که طلاهای کشور خودمان را که سالی نیم میلیون شاید یک میلیون است بریزیم بدیمه و جیب اشخاص و در آنوقت امنیت هم نداشته باشیم (نمایندگان صحیح است) بعقیده بنده تمام ملت ایران از وقتی باشند خود داری کنند و بدون تردید در محضر حضرت پروردگار ما هیچگونه مسئولیتی نداریم چون امنیت شرط هر نوع اقدام است بخصوص در عالم دیانت اما سوالی که بنده از آفای وزیرداری داشتم یکی مربوط به تنوع اختلاف و تبعیض در امتیازات حقوقی مختلف اداری بود که دو ماه قبل بنده این سوال را کرده بودم و در ظرف پنج دقیقه هم بسؤال خود خاتمه میدهم، حقوق پایه های اداری گو اینکه در سایر کشورها مختلف است ولی گمان میکنم اختلاف حقوق در ایران تنوعش بیش از حد لزوم است که پایه های قضائی و اداری و پیمانی و فنی و روزمردی در این جات تمام نمیشود یک علتی هم چنانکه همه میدانند این است که غالباً دسته ها یا شخصی در گذراندن یک ماده یا یک قانونی مؤثر بوده اند و راه حل این قضیه غیر از اینکه یک سازمان جدیدی در وزارت خانه ها ترتیب داده شود و معمول شود میسور نیست، عده زیادی از کارمندان دارند در فشار و زحمت و مضیقه اند و عده هم شاید بجهة حقوق گراف میگیرند، بخصوص در باب افزایش و کمک هزینه و خرج سفرها و کمک های مختلف دیگر یک اختلافاتی پیش راجع بمسئله اتفاق قبل از دستور و در حدود بیست سی نفر از آقایان هم امضا کرده اند تنها نیم صفحه است اگر آقایان اجازه بفرمایند این قرائت شود.

نایب رئیس - آفای وزیرداری

وزیردارانی - آفای دکتر شفق مسبوق هستند که قبل از سن ۱۳۰۰ ازبرای مستخدمین دولت و روابط آنها بادولت اسباب اشکال میشوند من بطور کلی خواستم از جناب آفای

هر کسی که آمد هر وزیری که اختیاری داشت باین قوانین یک لطمہ وارد آورد و بیشتر هم متأسفانه آن وزیر فکر این بود که برای اعضای وزارت خانه خودش یک امتیازی قائل بشود و فکر سایر مستخدمین دولت نباشد بالاخره بدینختی دیگری پیش آمده است اخیراً و آن عبارت از اینست که مستخدمین دولت هم اعم از این که استفاده از این قانونهای مختلف بترتیب های مختلف می کنند باز هم وضعیت زندگیشان با اندازه سخت شده است که این حقوقاتی که می پردازیم کافی نیست مستخدمین قراردادی خواستیم استخدام کنیم مستخدمین قراردادی بالاخره آمدنده و حاضر نشده با این حقوق هایی که در قانون معین است حتی در ردیف مستخدمین عالیتبه دولت هم قبول بگنند و داخل خدمت بشوند اینست وضعیت مختلف یک کارمند دولت که نمیخواهم باطلاع آقایان برسانم و همه آقایان مسبوق هستند یک مستخدم دولت که هم تحصیل کرده است و هم چندین سال است که بدولت خدمت میکند امروز در مقابل یک مستخدم قراردادی حقوقش کمتر است و مقید بیک قبودی هست که یک مستخدم قراردادی نیست البته تمام این وضعیات ایجاب این را میکند که یک تجدیدنظری در قانون استخدام بشود والبته این قانون استخدامی را که مشغول هستند که در شرکت تجدیدنظری بگنند و نظریه وزارت خانه های مختلف را در این موضوع بخواهند باید این را در نظر بگیریم که کاملاً متحدد الشکل و یک نهج باشد و همه را یک حقوق بدھیم ولی البته باید سعی کرد که این بی عدالتی ها و این تعیضات و این بی ترتیبی ها به شاخته داده شود البته آنوقت آقایان هم باید سعی بفرمایند که ما مستخدمین را بتوانیم بادولت کمک و مساعدت بفرمایند که این وضعیت نجات بهشان کمک بگنیم و بالاخره آنها را از این وضعیت نجات بدھیم که باین وسیله بتوانند بکشورشان خدمت بگنند. راست است که هر خاطئ را هر وقتی که خطائی کرده است دولتهاشیدیداً تعقیب کرده اند دولت امروز هم همین کار را کرده است صدها دوسيه در دیوان کیفر است و ما آنها را تعقیب می کنیم ولی بنده اینجا مجبور هستم که بعنوان یکنفر ایرانی

عرض کنم که مانند را حق به تعقیب بعضی از آنها نمیدانیم یا کسی که گرسنه است مانع تعقیب می‌کنیم و مجازاتش هم می‌کنیم ولی این از نقطه نظر حفظ انتظامات است و الٰ محدودمان هم معتقد باین اصل نیستیم والبته بایستی این اصل مجازات و حفظ انتظامات را اجرا کرد در وزارت دارائی از چندی پیش یک کمیسیون هایی در اطراف متحداً شکل شدن تمام قوانین استخدۀ می‌عمل آمده و بنده تصور می‌کنم که بر سانم در سنۀ گذشته قانونی راجع بازدید عایدات از تصویب مجلس شورای ملی نگذشته است مگر یک قانون مالیات بر در آمد این مالیات بر در آمد بطور جدیدی اصلاح و تصویب شد و آئین نامه اش هم منتشر شد ولی عملاً امسال چون سال اول است چهار اشکالات و محظوظانی هستیم بهمین مناسبت ما از مالیات بر در آمد در بودجه فعلی بیش از ۸۸ میلیون تومن عایدی منظور نکردیم این ۳۹ میلیون تومن هم عبارت از اینست که ۴۴ میلیون تومن پارسال عایدات بر در آمد کشور بوده است و بازده ۴۴ میلیون تومن از بابت صدی سه بوده است که جمعاً ۴۴ میلیون تومن می‌شود و از این بابت ما اضافه داشته ایم ۴۴ میلیون این را هم بایستی تصدیق بفرمائید که عایدات ما که ۴۴ میلیون تومن بطور قطع یافته شده از این مبلغ ما نمیتوانستیم ببودجه فرهنگ بیش از پنج میلیون افزوده کنیم این صحبت نه صحبت خست است نه صحبت این است که کسی علاقمند بفرهنگ نیست صحبت توائی است ما در حدود توائی بفرهنگ کمک می‌کنیم و بقدر توائی که داریم یک مبلغی بیش بینی شده است برای عایدات کشور و مایک نهم از اضافه عایدات را اختصاص دادیم باین محل آقا خودتان هم در کمیسیون بودجه تشریف داریم و سایر آقایان نمایندگان هم هستند البته اگر بتوانند بر سانم که این یک میلیارد تومن عایدات نیست این یک میلیارد تومن قسمت اعظمش که ۶۰۰ میلیون تومن باشد ۲۵۰ میلیاردی تقدیم مجلس کردیم ولی بنده مجبور هستم بعرض یک میلیاردی تقدیم مجلس کردیم ولی جنابعالی در موقعیت که این قضیه را شخصه حل کند در مراجعت بقانون تعلیمات اجباری البته در ماده ۱۲ یک مقرراتی هست ولی جنابعالی در ماده ۱۲ این قضیه را مراجعت به حج صحبت میفرمودید یک آیه را فرمودید بنده ناظر همان آیه را معنی می‌کنم و عرض می‌کنم که انسان همیشه مطابق امکان و وسیع خودش تکلیف دارد از جانب خدا هراندازه که تکلیف داشته باشد بقدر وسیع و قدرت است « ولا يَكُلُّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسَعَهَا » البته خودتان نمایندگان هم هستند البته اگر بتوانند از یک میلیارد تومن اینکه ظلمی بیک اشخاص کرده باشند بدون آنکه یک بی عدالتی هائی نسبت باشخاص بکنند صحبت جم و خرج است صحبت عایدی نیست هم‌اگر در سال ۲۵۰ هزار تن کنند میخیرم چون ما دولت هستیم مجبوریم که بخواهیم بزنیم مسلمان نه این دولت بلکه هیچ دولتی نمی‌اید با این موضوع مخالفت بکنند . راجع باداره کردن کارخانجات جزء عایدات ما اگر یک کارخانه را اداره می‌کنیم ماجبوریم البته دفاع از این موضوع بعده آقای وزیر پیشه و هنر است قیمت مواد اولیه ، اجرت عمله ، استهلاک کارخانه را هم جزء

و آن نظر مخصوصاً نسبت بوارداد است مایک قسمت از اجناس وارداتی را که انحصار میکنیم محض اینست که اگر در تحت نظر ایشان هستند ولی بنده بطور خلاصه عرض می‌کنم که کارخانجات با این شکلی که اداره می‌شوند البته مارا بمقدار نمی‌سازند دولت هیچ وقت یک متصدی خوبی و یک ناجر خوبی نیست و قواعد وقوایی این را که دولت با آن متنکی است و می‌خواهد یک امور بر اداره کند اصلاً وفق نمیدهد با موافقین تجارتی از این جهت خود آقایان میدانید ما هم اذعان داریم که کارخانجاتمان خوب اداره نمی‌شود ولی خوشبختانه در ۱۳۲۰ در قانون مقدم بودجه اجازه بدولت داده شده است که کارخانجات و مؤسسات صنعتی خودش خودش را می‌تواند روی اصول بازار گانی اداره کند اخیراً هم کمیسیون هائی دروزارت دارائی و پیشه و هنر تشکیل شده است تبادل نظر هائی هم شده است بهم خضر اینکه بینیم مطابق اصول بازار گانی چه جور می‌شود اینها را اداره کرد در نظر گرفته شده است که ۹ کارخانه که اطراف تهران هستند بهمان ترتیب اداره بشود آئین نامه اش هم تنظیم شده است و این چندین روز است که در هیئت دولت مورد بحث است و عجاله چونکه بایستی نظر مالی هم در آن اعمال بشود فرستاده شده است بدفتر دکتر میلسپو و امیدواریم که پس از مراجعت ایشان هم موافقت بکنند و این قسمت را ما شروع کرده ایم ویوش بوش می‌رویم پیش . راجع با انحصارات البته تاریخ وضع انحصارات را اگر در ایران مراجعت بفرمائید خواهید دید که انحصارهای که در ایران وضع شد از دونقطه نظر بود . یکی از نقطه نظر این بود که از صنایع داخلی ما بتواتری بوسیله وضع قوانین انحصاری دفاع و حمایت بکنیم از محصولات داخلی تا فروش برود و همچنین اجناس خارجی را طوری نگذاریم وارد بشوند که بتوانند رقابت با این اجناس بکنند یک نظر این بود ولی یک نظر دومی هم دروضع آن بود و آن خارج زیاد داشت و پول کم ، عایدات نداشت دولت مجبور شد وارد انحصارات بشود که بتوانند بر عایدات خود بیفزاید و کسر بودجه خود را تأمین کند از این دونظر بود که انحصارها را وضع کردن اسرور یک نظر سومی هم باین دونظر اضافه شده ماده ۱۲ فرمودند می‌خواستم عرض کنم که خودشان نسبت

باین پنج میلیون تقریباً موافقت فرمودند که اگر کمیسیون بودجه هم راه حلی پیدا نکند قسمتی ازین پنج میلیون صرف این قسمت بشود و از قرار معلوم ۵/۲ میلیون هم بیشتر برای عملی شدن این مقصود ازوم نخواهد داشت و راجع با احصار بنده سؤال کلی نکرده بود عرض کرد که در احصار آگر در یک ماده احصاری تناظری پیدا شد مثل پنجه و نخ چه تصمیمی اتخاذ میفرماید اینکه سیاست دولت راجع با احصار صحیح است یا صحیح نیست این یک مورد دیگری است که البته راجع با آن بعداً صحبت میشود و بحث میشود.

[۶- سوال آقای دکتر مصدق و پاسخ نایب رئیس - آقای نخست وزیر]

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق برای جواب سؤالی که جنابعالی در موضوع پول ایران و احصارات هم فرمودید آقای نخست وزیر حاضرند.

دکتر مصدق - قبل اعرض میرسانم که یکی از محترمین شهر تبریز یک عریضه به مجلس عرض کرده است و یک مقنن از نان سیلوی شهر تهران را فرستاده است که آنرا تقدیم آقای نخست وزیر نمودیم و استدعا میکنم که توجه بفرمایند که نان یکقدری از این بهتر شود بجهت اینکه خوردن این نان برای مردم خیلی مشکل است و باید بحال این مردم رحم کرد (یکی از نمایندگان - نان تبریز است) خیر نان سیلوی تهران است اما موضوع سؤال بنده دربیست و یکم خرداد از جناب آقای نخست وزیر دو سؤال نمودم که تکرار میکنم:

۱ - در این موقع که دولت به کنفرانس پولی واشنگتن نماینده میفرستد برای اصلاح پول ایران چه نظر دارد؟ در صورت امکان مجلس را از دستوری که بنماینده دولت در کنفرانس میدهد مستحضر نمایند.

۲ - برای ورود کالا با ایران چه فکری فرموده اید آیا صور میفرمایند آگر احصار موقوف شود و تجارت بتوانند کالا وارد کنند و ضعیت مردم از این هم بدتر شود؟

سؤال اول از این نظر شده بود که در کنفرانس پولی واشنگتن بنوان علاجی برای اعاده وضعیت پولی ایران بحال قبل از جنگ نمود معلوم شد که کنفرانس بین المللی برای موضوع دیگری تشکیل شده و جناب آقای نخست وزیر گزارش آنرا با عرض مجلس میرسانند تا عامه مستحضر باشد بکار خودش من جمله سابقاً دادرسی افسران و افراد ژاندارمری هم در وزارت جنگ که بعمل می آمد یعنی در عکامات وزارت جنگ حالا چون اینها از هم جدا شده است دارد اینجا بسؤال خود را در الفای بعضی از احصارها و یک طرحی تهیه شده است که اگر مجلس شورای ملی اجازه

داده شود و یا بشرط کت های خاصی که برای این کار تشکیل میشود من تصور میکنم که اگر اجازه بدون قيد و شرط بهمه کس که داوطلب است داده شود نظارت دولت عملی نمیشود و دولت نمیتواند آن جائی را که از مقررات تخلف شده کشف نماید ولی اگر برای هر یک از این سه رقم کالا شرکت های خاصی تشکیل شد و آنها تعهد نمودند که مقررات دولت را درخصوص جیره بنده و قیمت اجرا نمایند کار تمرکز پیدا میکند و نظارت دولت عملی نمیشود و شرکت های نمیتوانند بیش از سود مقرره استفاده کنند و مثل دوره دیگران توری قسمت مهمی از سرمایه مملکت در بعضی شرکتها تمرکز یابد.

دوم - برای اصلاح پول تصور میکنم به صورتی که هست باید مقدار مهمی اسکناس را از جریان خارج نمود اگر دلیل عدمه ترقی مخارج کم بودن کالای خارجی است چرا نسبت به چیزهایی که در خود مملکت تولید میشود قیمت فوق العاده بالا است اگر کسی میتوانست قبل از جنگ با صد تومان یک اسب بخرد امروز همان اسب را با هزار و پانصد تومان نمیتواند تهیه کند و هیچنیز اگریک رأس کار با چهل تومان تهیه میشد امروز با هشتصد تومان تهیه نمیشود ترقی ارزش زندگی بیشتر مربوط بقرار یک پول است ملکتی که تا قبل از جنگ ۱۸۰ میلیون تومان اسکناس آنرا اداره میکرد کارش بجهائی رسیده که امروز ۷۰۰ میلیون تومان اسکناس در جریان گذارده شود بعقیده من باید پول از این تورم در آید و برای اینکار فعلاً در راه درنظر است.

۱) چون قبح و پیروزی نصیب متفقین و آخر جنگ نزدیک است باید بما کمک کنند که ماده ۳ قرارداد مالی از حيث زمان و مبلغ محدود شود یعنی مردم بدانند که متفقین باز چه مبلغ از ماریال می خواهند تا نگرانی که از محدود نبودن این ماده دارند مرتفع شود و از بذل این مساعدت باید مضایقه کنند زیرا که مملکت قادر نیست بیش از این متضرر شود.

اصلاح پول باهم عرض میکنم و انتظار دارم که آقای نخست وزیر راجع به هر یک از آنها نظریات خود را بفرمایند و اقدام نمایند. که از محیط حرف خارج بدایرہ عمل وارد شود.

اول - چنین تصور میکنم که احصار تمام کالائی که امروز با دولت است عملی نیست و هرچه این رویه ادامه یابد بر ضرر مملکت است و روزی خواهد رسید که هر دولتی از آن شایسته تر نتواند خسارانی را که از این بابت به ملت رسیده است جبران کند من عرض میکنم که بواسطه الغای احصار تجار مینتوانند بقدر احتیاج ما کالا وارد کنند و جامعه را از وضعیت کنونی خلاص نمایند. زیرا که در موقع جنگ و شاید تاچندی بعد از جنگ هم متفقین بقدر توافق خود از حیث تولید و وسائل حل برای هر کشور سهم معین میکنند و از آن نمیشود تجاوز کرد ولی عرض میکنم از آنچه هم که متفقین برای ما معین نموده اند که متناسب با عده ساکنین و احتیاجات ما نبود مقدار مهمی وارد نشود و قیمتها بسیار ترقی کرده است آن مقدار هم که وارد شد بواسطه سوء اداره به مردم نرسید و قسمتی از آن فاسد شد و اگر سوء اداره نبود چرا در ظرف چند ماه چهار نفر که را بنسون ولمنپ و هانسن و فرکسن باشند یکی پس از دیگری متصدی کار کالای خارجی شدند.

اگر مقصود دولت اجرای اصول جیره بنده است متفاقی ندارد باینکه سه رقم از کالای مورد احتیاج عمومی از قبل قند و چای و قماش را تجارت وارد کنند و با دستور دولت و نرخی که معین میشود با سود عادلانه در مقابل کوپن بفروشند و چون تجارت با سرمایه خود کالا وارد میکنند هیچ وقت کالا در ابزارهای دولتی نخواهد ماند که هم فاسد شود و مردم از آن منتفع نگردد و هم بعضی از مقامات مربوطه متفقین اینطور قضاؤت کنند که در ایران مقدار مهمی از کالا چون مورد استفاده نیست فاسد شده و همین مطلب سبب میشود که از سهمیه ما بکاهند.

و اما اینکه اجازه ورود بهر کسی که داوطلب است متناسب است

بفرمایند همان مقررات و قوانینی که آنها هست شامل حال ژاندارمری هم بشود منتها در تحت نظر وزارت کشور اکنون لایحه اش را تقدیم میکنم.

نایب رئیس - بکمیسیون مراجعت میشود.

[۶- سوال آقای دکتر مصدق و پاسخ آقای نخست وزیر]

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق برای جواب سؤالی که جنابعالی در موضوع پول ایران و احصارات هم فرمودید آقای نخست وزیر حاضرند.

دکتر مصدق - قبل اعرض میرسانم که یکی از محترمین شهر تبریز یک عریضه به مجلس عرض کرده است و یک مقنن از نان سیلوی شهر تهران را فرستاده است که آنرا تقدیم آقای نخست وزیر نمودیم و استدعا میکنم که توجه بفرمایند که نان یکقدری از این بهتر شود بجهت اینکه خوردن این نان برای مردم خیلی مشکل است و باید بحال این مردم رحم کرد (یکی از نمایندگان - نان تبریز است) خیر نان سیلوی تهران است اما موضوع سؤال بنده دربیست و یکم خرداد از جناب آقای نخست وزیر دو سؤال نمودم و یکی از نمایندگان - بلندتر آقا

و زیردادگستری - لایحه ایست مربوط باصلاح ماده اول قانون تشکیلات عدیله است که تقدیم میکنم راجع بقسمت

بانزرسی کل کشور که تا به حال در تحت نظر و زیردادگستری بود خواستیم داخل تشکیلات عدیله قرار بدهیم که مستقیماً تحت نظر و زیردادگستری نباشد.

یکی از نمایندگان - لایحه ایست مربوط باصلاح ماده اول قانون تشکیلات عدیله راجع بانجام وظیفه بازرگانی کل کشور و امور دادسراهای که تقدیم میشود.

ذایب رئیس - به کمیسیون دادگستری مراجعت میشود آقای وزیر کشور.

وزیر کشور (آقای هژیر) - بمناسبت تصمیمی که مدتی قبل از طرف مجلس شورای ملی اتخاذ شده بود راجع باینکه ژاندارمری تحت نظر وزارت کشور اداره بشود احتیاج دارد اداره ژاندارمری به بعضی قوانین که مربوط باشد بکار خودش من جمله سابقاً دادرسی افسران و افراد ژاندارمری هم در وزارت جنگ که بعمل می آمد یعنی در عکامات وزارت جنگ حالا چون اینها از هم جدا شده است دارد اینجا بسؤال خود را در الفای بعضی از احصارها و یک طرحی تهیه شده است که اگر مجلس شورای ملی اجازه

۲) چون قیمت‌ها روپتنزیل است گذشته از اینکه کالا هرچه بیشتر در اینبار بماند بیشتر فاسد میشود تنزل قیمت هم سبب میشود که دولت زیاد متضرر شود.

میکوینند که دولت از معامله برنجی که نموده چوب در مقابل وجه کالاهایی از قبیل قماش و بلور آلات گرفته ۲۶ میلیون تومان متضرر شده است و نیز میکویند که موقع معامله شرکت برای رفع داشت حاضر بوده که معامله را خود قبول کند و ۴ میلیون هم بدولت نفع بدهد و ضرر دولت از این راه نیست که کالا در انبار مانده و از ارزش آن کم شده است از آقای نخست وزیر انتظار دارم که اطلاعات خود را بفرمایند تاملوم شود که ۲۶ میلیون تومان ضرر از چه جهت است و با اینکه کالا فروخته نشده چطور تحقیقاً میکویند ۲۶ میلیون تومان ضرر است؟

عقیده من این است که نگاهداری کالا یک روز هم صلاح نیست و هر ساعت که آقای نخست وزیر در تصمیم فروش تأخیر کنند و در این باب غفلت نمایند ایشان مسئول خسارات میکنند تا کالای موجوده بیش از این فاسد و از صورت معامله خارج نشده و قیمت تنزل نه نموده است باید فروخته بشود تا جامعه از استیصال درآید و دولت هم بیش از این ضرر نکند درخانمه عرض میکنم که از فروش کالا هر قدر عاید شود دولت حق استفاده ندارد و باید از بابت قرضی که وزارت دارائی ببانک ملی دارد حساب شود و معادل آنچه بیانک رسید اسکناس از جریان خارج و جواهرات از پشتوانه اسکناس حذف شود زیرا معقول نیست که بانک در مقابل اسکناس بکسی جواهر بدده آنروز که بانک بخواهد در مقابل پول جواهر بدهد روزی است که هیئت تصفیه جواهرات را بفروشد و قیمت آنرا پیش دیان غرما کنند بودن جواهرات جزو پشتوانه سبب میشود که دولت با این ویقه از بانک زیاد قرض و بانک را ب اعتبار کند.

نایاب رئیس - جناب آقای نخست وزیر - نخست وزیر - جواب آقای دکتر مصدق را تهیه کرده این

وقت و توجه بعمل و پیدایش این اشکالات در رفع این بحران . البته اجرای این منظور محتاج بداشتن برنامه اساسی دقیق است تا بعد از جنگ بتوانیم از این اندوخته برای ایجاد غالب کشورهای دیگر عمل ترقی هزینه زندگی با عدم برگشت اسکناس به بانک محدود بوده و تدبیر و تصمیماتی که جهت اصلاح آن اتخاذ شده است مشخص و معین میباشد ولی تنها اجرای این تدبیر و تصمیمات نظر باینکه باین‌همایی ماوساختمان اقتصادی کشور وفق نمی‌دهد مشکل مارا در موقع جنگ راجع بسؤال اول آقای دکتر مصدق که استعلام فرموده‌اند « در این موقع که دولت بکنفرانس پولی و اشنگتن نماینده میفرستد برای اصلاح پول ایران چه نظری دارند ». خاطر نماینده محترم را مستحضر میدارد که اساساً کنفرانس پولی و اشنگتن برای ثبت نظر بین‌المللی پول کشورها در زمان بعد از جنگ تشکیل گردیده و یکی از مقاصد کنفرانس این بوده است که بدولت‌های شرکت کننده پیشنهاد شود برای ثبتیت بهای ارز و حفظ آن جهت مبادله بین کشورها در صندوق بین‌المللی و همچنان بانکی که برای کمک مالی به کشورهای شرکت کننده تأسیس میگردد سهیم و شریک گردد.

در این کنفرانس مذاکراتی درخصوص ثبت نظر بین‌المللی پول کشورها بعمل آمد و البته دولت از نظریات و تدبیر متخذه در کنفرانس با اطلاع مجلس شورای ملی استفاده خواهد کرد . ولی مسئله اصلاح پول ایران که هنر و ط به تعديل نشر اسکناس و تهیه وسایل برای برگشت اسکناسهای زائد بانک ملی ایران میباشد از مسائل مهمه است که مورد توجه اجرای قراردادهای مالی بامتفقین بست آورده این برای وارد نمودن کالا بفروش میرسانیم بانک ملی ایران جبور خواهد بود ریالی را که درقبال ارزمنبورد ریافت نزول هزینه زندگی میباشد باین ترتیب که در موقعیه ارزی را که درنتیجه اجرای قراردادهای مالی بامتفقین بست آورده این برای وارد نمودن کالا بفروش میرسانیم بانک ملی ایران جبور خواهد بود ریالی را که درقبل ارزمنبورد ریافت میباشد و پشتواه آن همان ارزی بوده است که بفروش رسانده از گردش خارج کند .

با این حال هرقدر بتوانیم در آن موقع بیشتر ارز موجودی خود را مصرف کنیم بهمان تناسب از مقدار پول در گردش کاسته خواهد شد و بهمان نسبت کالا وارد کشور خواهد گردید و درنتیجه در هزینه زندگی کانی تقلیل قابل ملاحظه بوجود خواهد آمد .

موضوع احصار در موقع عادی غیر از زمان جنگ همواره مورد بحث و اختلاف بوده عده آنرا بصلاح امور اقتصادی

کشور دانسته و دسته آزادی کامل تجارت را بهترین وسیله بسط و توسعه بازار گانی داخلی و خارجی واژدیاد ثروت کشور تشخیص داده اند و البته دولت فعلی هم اکر جنگ کنونی و اشکالات مالی و اقتصادی موجود بود بازار گانی آزاد را بگذارد.

در خانمه خاطر محترم آفایان را مستحضر میدارد که در کشور ما هنوز کالاهای مورد جیره بندی در بازار آزاد نیز رسمیاً معامله میشود که درساير مالک بی سابقه میباشد با انتظاری که دولت در اصلاح امور جیره بندی و پخش کالا دارد امید است بزوادی رفع هر گونه نگرانی بعمل آید.

نسبت بمطالبی که جناب آفای دکتر مصدق علاوه فرموده اند جدا گانه جواب عرض میشود:

در مورد ماده سه قرارداد مالی که پیشنهاد مینمایند از حیث زمان و مبلغ محدود شود تصدیق میفرماید که چون خاتمه جنگ نزدیک میباشد و مدتی است که مخارج متفقین در ایران تقليل کلی یافته است نظر جناب آفای دکتر در این باب تأمین و مخصوصاً با تبدیل صدی شصت لیره های مورد نظر بطلاء بهیچوجه جای نگرانی باقی نمیماند.

جناب آفای دکتر راجع به توافق کالا ها در انبار که بالنتیجه منجر بفساد آن ها می گردد نیز اشاره فرمودند برای استحضار خاطر ایشان عرض میکنم که مدتی است دستور داده شده کالاهای از انبار خارج و در دسترس عموم بگذارند و در نتیجه اقداماتی هم در خارج کردن کالا ها از انبارها بعمل آمده است ولی نسبت بتوقف کالاهای از قبیل قماش و بلور آلات که با برنج معاوضه گردیده و در نتیجه مبلغ معتمنابهی ضرر متوجه دولت شده است در چندی قبل شر حی در این خصوص وزارت دارائی نوشته شده که موضوع را رسیدگی و چگونگی امر را گزارش دهنند. – البته پس از اعلام نتیجه اقدامی که لازم است بعمل خواهد آمد.

اینکه فرموده اند از فروش کالا هر مبلغی عاید شود دولت حق استفاده نداشته و باید بابت قروضی که وزارت دارائی به بانک ملی دارد حساب شود و معادل آنچه بیانک رسید اسکناس اصول و مقررات مخصوصی تقسیم میگردد و نباید این کالا ها

دکتر مصدق - خیر عرضی ندارم

جمعی از فرماندهیان - دستور - دستور

نایب رئیس - آفای وزیر کشورهم برای جواب سؤالات

آفای فرود و حکمت و فرمانفرمائیان و آفای اردن و وزیر

پیشنهاد هنرهم برای سؤالات که از ایشان شده است حاضرند

ولی چون آفایان تمایل دارند که وارد دستور بشویم اگر

اجازه میفرمایند جواب این سؤالات بجلسه بعد موکول بشود

[۷ - تصویب فوریت طرح پیشنهادی آفای

دولت آبادی و عده از فرماندهیان راجع به تفسیر

بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بردرآمد

نایب رئیس - آفای دولت آبادی راجع بدستور پیشنهادی

کرده اند که بعض مجلس میرسد:

این جانب پیشنهاد مینمایم طرح مربوط به تفسیر بند ط

از ماده ۶ قانون مالیات بردرآمد اول شروع بدستور طرح شود

نایب رئیس - آفای دولت آبادی

دولت آبادی - طرحی که بنده استدعا کردم در دستور

گذارده شود با قید يك فوریت هم تهیه شده بود و بامضای

شاید سی نفر از آفایان رسیده است اصلاح بند ط از ماده

شش قانون مالیات بردرآمد است باین جهت يك زحمتی برای

اجرای قانون مالیات بردرآمد پیدا شده است عرض میکنم که

در بند ط در این ماده نوشته شده است ضمن معافیت هاشخاص

که تا ده در صد عوائدشان را به بنگاه های خیریه بدهند و

آن بنگاه های برسمیت شناخته شده باشند از مالیات معاف

باشند البته شخصی که در آن جاذب شده از این تفسیر

است بنگاه های که ذکر شده و بواسطه سرمایه های اشخاص

جمع شده دارای شخصیت قانونی و شخصیت حقوقی هستند و

چون نأسیسات خیریه ای در این يك دو ساله اخیر از اعانه

این شرکتها اداره میشد و استفاده کرده اند این است که در

این طرح این ماده تفسیر شده مخصوصاً بقید يك فوریت هم

تهیه شده است که اگر مجلس موافقت بفرماید برو بکمیسیون

و رسیدگی بشود این يك چیز ساده ایست اگر موافقت بگذند

قبلابایک فوریت موافقت بشود بعد برو در کمیسیون طرح

می شود.

شخص در بند ط ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد شخص و شخصیت‌های حقوقی یعنی بنگاهها کارخانجات و کلیه شرکتهای ثبت شده میباشد.

نایب رئیس - آقا کاظمی.

کاظمی - موافق.

نایب رئیس - آقا اردلان.

اردلان - موافق.

نایب رئیس - آقا اسکندری با فوریت مخالفند؟

ایرج اسکندری - عرض کنم بطور کلی اصل در لایحه مطابق نظامنامه دو شوری است بنابر این دلایل فوریت اینها را باید ذکر کرد بعد نسبت بفوريت رأی گرفت اينکه تقاضای فوریت شده آن تصور نمیکنم که شرکت‌ها و موسسات سود خودشان را حاضر کرده باشند برای خیریه که پیشنهاد فوریت بگنجین من تقاضایم این است که آقا دولت آبادی موافقت بفرمایند چون در اینجور موارد مخصوصاً اشکال قانونی هم هست و در این موضوع اشکال عملی هم هست موافقت بشود مثل سایر لایحه بروز به کمیسیونها و دو شوری هم باشد برای اینکه بهتر تدقیق و رسیدگی بشود.

نایب رئیس - آقا کاظمی.

کاظمی - عرض کنم فوریت این موضوع از این نظر

است که موسسات خیریه‌ای در بعضی از ولایات هست که از راه مساعدت‌ها و اعانه‌ها اداره میشود مریضخانه‌ها هست دارالایتمان‌ها هست موسسات دیگری هست و اینها کارشان لذک شده و عملت این هم که کارشان لذک شده این است که پرداختهایی را که موسسات و شرکنهای اینها می‌گذارند بعنوان خیریه اینها را وزارت دارای بعنوان خرج قبول نمیکند و میگوید این ماده قانون مربوط باین است که شخص‌خیریه بدنه‌ند و این موسسات دارند ازین میزباند باین جهت این ماده تفسیر شده و در قوانینی هم که هست این است که شخصاً مالیات پردازاندو البته مقصود از شخص شخصیت قانونی است هر مؤید مالیاتی اعم از آن کسانی است که شخصاً پردازاند یا باشند شرکت و در قوانون معین کرده اگر در امور خیریه خرج بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد - مقصود از کلمة

نایب رئیس - آقا فرمانفرما مأیان فرمانفرما مأیان - آلان چند جلسه است که ما در

دستور خارج گنند و آن لایحه آقا وزیر دارائی را پذیرفته بود که قرار بود رأی گرفته شود و تمام شود و در آن جلسه قبل بعقیده بنده مناسب بود اصلاً آنرا از دستور خارج گنند آنرا آوردند پذیرفته مدتی هم در اطرافش گفتگو شد هردو این لواحق ناقص و ناتمام مانده آقایان وزراهم وقت خودشان را تلف میکنند و وقت مارا و با وجود اینکه بنده با این پیشنهاد آقا دولت آبادی موافق نمیکنم آقا موافقت بفرمایند پس از اینکه این دولت لایحه خانه‌یافت مطرح شود این طرح آقا فقط يك رأي میخواهد بمناسد برای جلسات دیگر.

نایب رئیس - آقا دولت آبادی

دولت آبادی - چون این موضوع فقط يك رأي مجلس رامیخواهد و مدتی هم باستی در کمیسیون مورد مطالعه قرار گیرد من از این جهت استدعا کردم طرح شود البته بسته به نظر مجلس است

نایب رئیس - آقا بایانی که با پیشنهاد آقا دارند قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد خوب طرح پیشنهادی ایشان قرائت میشود :

مجلس شورای ملی

تأمین میکند و برخلاف نظری که آقا اسکندری فرمودند مزاحم شور آنهم نیست برای اینکه يك فوریت یعنی میرود بکمیسیون دارائی که مقام صالح اینکار است رسیدگی میکند بعضی از نهادهایند گان - یکمرتبه دیگر قرائت بشود.

(شرح سابق خواهند شد)

نایب رئیس - آقا بایانی که با فوریت طرح پیشنهادی موافقند قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد، بکمیسیون قوانین دارائی ارجاع میشود.

[۸] - **بقیه شور در ماده واحد پیشنهادی وزارت دارائی راجع به جمع آوری مازاد غله]**

نایب رئیس - لا یحه تقدیمی وزارت دارائی که در جلسه قبل مطرح بود جزء دستور است با کفایت مذاکرات اگر موافقند پیشنهادات قرائت میشود. پیشنهاد آقا دهستانی خرده مالکینی که کلیه در آمد مالکانه آنان کمتر از دو تن باشد از پرداخت مازاد معاف خواهند بود.

نایب رئیس - آقا دهستانی

دهستانی - در سال گذشته در بخششانه ای که دکتر میلسپو منتشر کرده بود برای هر مالکی دو تن منظور کرده بود از این جهت خرده مالکینی که دارای پنجاه من، يك خروار دو خروار الی سه خروار گندم بودند از پرداخت مازاد معاف بودند متأسفانه امسال نسبت باینها رعایت نشده حالا اگر آقایان با پیشنهاد بنده موافقنند مثل این است که عمده مالکین خواسته اند خرده مالکین را از میان بیرون بجهت اینکه يكی از رلهای مالکهای عمده این است که آن مالکهای ضعیف را به مضیقه بیندازند که بتوانند ملک آنها را خریداری کنند. بنده يك مطلب ساده عرض میکنم يك نفر خرده مالکی که دارای پنجاه من الی پنج خروار گندم است با جو تصدیق بفرمایید که این نان يك عائله بیشتر نیست پس برای این شخص مازادی نمیمایند و اگر از این شخص بخواهیم مازاد بگیریم مثل این است که نان خودش را از دستش بخریم و این را مجبور کنیم برود از دهستانی مالک بهتر نخ کر انتری کنند بخروا این سزاوار نیست بنده از آقایان نمیکنم برای این قبیل اشخاصی که

بگنجین این در امور مالیاتی محسوب میشود تقاضای فوریتش هم از این نظر است و این موضع هم خیلی فوری است و خیلی هم نمیکنم در مجلس شورای ایمی کسی باشد که با این نظر مخالف باشد.

نایب رئیس - آقا دکتر زنگنه.

دکتر زنگنه - بعقیده بنده مطلب اینقدر فوری نیست از نظر محاسبات و مالیات بر درآمد است فرض بفرض بخصوص این یکمایه یا بیست روز هم عقب بیتفاوت علیمی ندارد بلندتر مطلبی را که آقا امینی بطور حاشیه فرمودند بنده بلندتر عرض میکنم که بعد از انتخابات ما مؤسسات خیریه زیادی نداریم باین جهت یکقدری هم سوء ظن هست که این يك راه فراری ازدادن مالیات بر درآمد باشد.

نایب رئیس - آقا دولت آبادی.

دولت آبادی - از احاطه فوریت موضوع - آقا کاظمی

توضیحاتی باستحضر مجلس رساندند ولی بنده میخواهم این موضوع را تکمیل کنم البته همانطوری که آقا دکتر زنگنه فرمودند ممکن است بعضی از بنگاه‌های خیریه لذک شده و تعطیل شده باشد اما در اصفهان و تهران و بعضی از جاهای دیگر هنوز بعضی از بنگاه‌های خیریه هست که آنها قبل از انتخابات تشکیل بوده است و بهمین دلیل هم بعد از انتخابات میماند.

در خود اصفهان و همین تهران که دو سال است قانون مالیات بردرآمد گذشته است افراد و بنگاه‌های برای کمک پیروزشگاه شیرخوارگاه، تیمارگاهها، بیمارستانها اعانه هائی میدادند

مقرره‌ای هم داشت که در قانون ذکر شده است و شخص را معاف کرده است بفتاوای خود قانون شخصی ناظر ندارد اما شخصیت حقوقی است این است که شرکت و فرد فرقی ندارد اما الشخاصی که شاید بعضی بمالحظه‌انی این کمک را کرده اند با این ترتیب شاید موافقنند که دیگر بدهند. اما راجع به فوریت که فرمودند خیلی متأسفم که این را عرض بگنم که اگر قید فوریت نداشت بایستی برود بکمیسیون مبتکرات وبعد از یکسال شاید جلسات تشکیل بشود یا نشود یا خدای ناگرده آقایان مربوض باشند ولی قید يك فوریت این نظر را

ده نشان و خرده مالک هستند و فوق تصور سه خروار یا چهار خروار کل در آمد مالکانه دارد از آنها مازاد گرفته نشود ولی از اشخاصی که مالک هستند مثل بنده وقتی صدی چهار هم بگیرند باز دخوار میشود آقایان نات خرده مالکین را از دستشان نگیرید و همانطور که رعایت درباره مالکین عده میفرمایید خواهش میکنم نسبت به اینها هم رعایت بفرمایند.

وزیردارانی - از آقای دهستانی باید تشکر کرد با وجود اینکه خرده مالک نیستند سنگ خرده مالکین را بسینه میزنند ولی بنده میخواستم با ایشان عرض کنم در آئین نامه ای که نوشته شده رعایت این نکات درش شده دلیلش هم این است که در آن جلسه ای که نمایندگان فراکسیونها داخل در مذاکره با آقای دکتر میلسپو شدند و نواقص این آئین نامه هارا فرمودند این موضوع در آنجا در نظر نبوده اگر یک همچو نقیصه ای هم در اینجا بود با رئیس کل دارائی مذاکره میکردند و ایشان هم رفع میکردند دوم اینکه اصولاً تشخیص اینکه کی خرده مالک است و کی خرده مالک نیست با این ترتیبی که ایشان پیشنهاد کرده اند ممکن نیست و در عمل ما دچار اشکال خواهیم شد وبالاخره بنده بشما قول میدهم همیشه هم اینطور بوده است هیچوقت آن کسی که جنس دارد حاضر نمیشود خوراک خودش و عائله خودش را از دست بدهد همیشه به اندازه خودش نگاه میدارد و نمی شود مازاد از او گرفت بنابراین استدعا میکنم از ایشان که این موضوع را تعقیب نفرمایند و اجازه بدهنده که این لایحه زودتر بگذرد اگر در عمل هم یک نواقصی باشد و بخواهند بیک اشخاصی تعدی بگذند (کرچه این اشخاصی را که عرض کردم زیرباره تعدی خواهند رفت) آن نقیصه بعداً رفع خواهد شد.

نایب رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده میخواستم یک توضیحی عرض کرده باشم که غالب آقایان خاطر شان مستحضر است سال گذشته مذاکرات زیادی شد که این منع ورود آردا برای تهران موافقند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) رد شد.

و شهرستانها موقوف گشته که هر کس بتواند یک مقداری آرد بیاورد توی خانه اش بگذارد و از این حیث راحت باشد چون یک اشخاصی هستند که معتقدند بایستی نان خودشان را خودشان تهیه کنند و از نان بازار یا سیلو خریداری نکنند پارسال متأسفانه هر اندازه ما مذاکره کردیم این قضیه بجهانی نرسید و در آخر هم که مجاز کردند آنقدر قید و شرط کردند که برای هیچکس مقدور نبود ولی خوب شدختانه امسال درنتیجه مذاکراتی که در این ده پانزده روز آخر با رئیس کل دارائی دکتر میلسپو شده با این نظر موافقت کرده است و بنظر بنده این یک کاری است که خیلی برای زندگی عمومی مفید است و رفع مشکلات را هم میکند و ضمناً در طی این جریان تقاضای تمدید این قانون هم شده است بکیفیتی که سابقاً بوده بنابراین بنده خواستم استدعا کنم آقایان تکلیف این لایحه را زودتر معلوم بفرمایند که چون ماه رمضان هم هست زودتر این آئین نامه منتشر شود مردم بتوانند هر کس بقدر خودش یک آردي بیاورد توی خانه اش و رفع نگرانی بشود. اما نظر آقای دهستانی این بود که خرده مالکین هم که کمتر از دو تن جنس دارند از مازاد معارف باشند البته این نظر ایشان بسیار بموده است و طرف توجه همه آقایان نمایندگان هم بود و در آن کمیسیونی که تشکیل شده مذاکره شد چند نفر از آقایان تشریف داشتند آقای فاطمی هم تشریف داشتند آقای دکتر میلسپو و دکتر بلارک رئیس غله معاون ایشان هم بودند و قرارشده که تا نصف یک تن را بخشدگی بدنه سهم زارع را هم که معاف کرده ایم اگر بخواهیم زیادتر بخشدگی بدهیم یک اشکالاتی برای ما پیش می آید تو پیجاتی هم که میدهنند این است که یک کسی که گفته میشود خرده مالک، خرده مالک کسی است که خودش هم زراعت میکند سهم زراعت خودش هم قسمت خودش میشود و آن هم معاف است بنابراین جای نگرانی نیست بنده خواستم این موضوع را بعرض این جای نگرانی نیست بنده خواستم این موضوع را بعرض مجلس بررسانم.

نایب رئیس - آقایانی که با پیشنهاد آقای دهستانی موافقند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) رد شد.

وزیر دارائی - اعتبار بگذارید باعین بگذارید بعقیده بنده یک معنی دارد اشکالی ندارد موافق.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای مجتبی

دولت مکلف است وسائل تسهیل حمل و نقل فیما بین قصبات برای اخذ تعهد و وسائل لازمه را برای اخذ تعهد فراهم کند.

نایب رئیس - آقای مجتبی

مجتبی - پارسال معمول بود وسائل تسهیل و ایجاد شبقات را در مراکز فراهم کنند بنده از زنجان اطلاع دارم میگویند ما حاضر شده ایم تعهد بدھیم ولی وسائل تشکیل شبقات فراهم نیست این است که تقاضی میکنم از دولت دستور بفرمایند وسائل تأسیس شبکه تحويل گند و تسهیل حمل را فراهم کنند.

وزیر دارائی - این وسائل فراهم شده است دلیلش هم این است که دولت بیشتر نظر دارد که تعهدات را زودتر وصول کند تا آقایان تعهدات خودشان را پردازند بنابراین وسائل تسهیل بخوبی فراهم شده است.

مجتبی - عرض کنم که مأمورین اشکال فراهم میکنند و اسباب زحمت مردم را فراهم میکنند و تعهد را نمیگیرند نامویی که آن خورد حساب فرمایند را لازم است از ایشان بگیرند.

فاطمی - اجازه میفرمایید بنده توضیح بدhem.

نایب رئیس - بفرمایید.

فاطمی - مطلب کاملاً صحیح است ولی این موضوع را قطعاً در کمیسیون مذاکره کردیم و قرار هم شد که یک تقاضی که ندارند وسائل این شبکه را ایجاد کنند و آقای مجتبی میکنند باشند که شبکه را ایجاد میکنند و جایش هم در این قانون نیست و تقاضی میکنم چون نظرشان تأمین است پیشنهادشان را پس بگیرند.

مجتبی - چون تأمین است پس گرفتم.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای دکتر اعتبار:

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بهماده واحده اضافه شود.

تبصره - تجارت اتباع و یا شرکتهای خارجی در ایران منوط با جازة دولت است. اشخاص و شرکتهایی که تا بحال در ایران بوده اند مشمول این ماده تبصره هیباشند.

نایب رئیس - آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار - عرض شود که از آغاز جنگ از اغلب مالک دنیا در انگلستان در ترکیه در جاهای دیگر عین همین ساقوون گذشته است یعنی اشخاص خارجی که در آنجا میخواهند تجارت بکنند باستی پروانه داشته باشند و این پروانه محدود است متأسفانه در مملکت ما این طور نیست تقریباً تجارت مملکت ما آزاد است یک عدد تجار بین‌الملل و سوریه دارند بهم معنی مملکت ما را غارت میکنند و تجار ایرانی فقط بدنام هستند باین دلیل بندۀ تقاضایمیکنم با این پیشنهاد موافقت بفرمایند عده‌ای که واقعاً بجان مردم افتاده اند گمان میکنم همه آقایان میشناسند کتابه، مشعل، تفنگچیان، مصری امثال اینها از راه مشروع و غیر مشروع سرمایه این مملکت را میبرند بندۀ تقاضایمیکنم برای حفظ منافع اتباع ایرانی و برای اصلاح این مملکت با این تبصره موافقت بفرمایند.

جمعی از فمایندگان - مجدد قرائت شود
پیشنهاد آقای دکتر اعتبار مجدد خوانده شد

وزیر پیشه و هنر (آقای اردلان) - اصل پیشنهاد آقا
موضوعی است که قابل مطالعه است باید گفت قابل رد کردن هم نیست ولی درین حال که یک پیشنهاد خوبی است جایش اینجا نیست و مربوط موضوع نیست یک مطلب مهم را که این لایحه میرساند آقایان است که دولت مقندر باشد از کسانی که تعهد سپرده اند آن تعهدشان را بگیرد و اگر آنها ندادند آنها را تحت یک فشاری بگذارد و بتوانند از آنها پول بگیرد حالاً اگر ما میخواهیم در این موضوع یک موارد تجارت عمومی ایران و احتكار و اینکه کی چکار میکند اینها را وارد بکنیم بنده از آقایان میکنم که یک طرح قانونی تهیه بکنید و اداراین موضوع ۵۰ پیشنهاد داده خواهد شد در اینکه تجارت ایران آیا آزاد باشد خارجی در ایران

تجارت بکنندگند جوازش را کی بدهد سرمایه آن چه اندازه باشد اینها یک مواردی است که آقا نمیشود گفت که یک تبصره بگذرد که تجارت اتباع خارجه در ایران ممنوع باشد این است که تمثیلیکنم مخلوط بهم نکنند این کارها را آقایان مساعدت بفرمایند این کار هم بهش خانمه داده شود و بعد آقا یک طرحی پیشنهاد بکنند که ما رویش مطالعه بکنیم

دکتر اعتبار - عرض کنم که فرمایشات آقای وزیر پیشه و هنر البته بجای خودش صحیح است و نباید یک موضوع دیگری را در این جا وارد بکنیم ولی تبصره خود این قانون موضوع علیحدۀ است و اینججه است که بنده طرح قانونی تهیه نکردم پیشنهاد نکردم متأسفانه سرمایه این آقایان ممکنست اخلاص بکنداگر واقع‌اطرح قانونی تهیه شود تمنا میکنم اجازه بفرمایید که رأی گرفته شود باین پیشنهاد

وزیر پیشه و هنر - اجازه بدهید این را عرض کنم بنده اولاً اینجا سرمایه آقایان بنظر نماید که آقایان نمایندگان محترم تحت تأثیری واقع شوند که در مواقعي که لازم نباشد رأی بدهند و با تصویب این موضوع ممکن است تجارت خارجی ما در مملکت دیگر دوچار وقفه بشود و باید با مطالعه این کار را کرد.

نایب رئیس - آقایانیکه با پیشنهاد آقای دکتر اعتبار موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

جمعی از فمایندگان - میرود بکمیسیون

نایب رئیس - دو فوریت لایحه تصویب شده است آقا
رقطن بکمیسیون موضوعی ندارد

پیشنهاد آقای دکتر مصدق بعرض مجلس میرسد.

(پیشنهاد آقای دکتر مصدق بشرح ذیل قرائت):

ماده ۲ - ماده ۲ دولت پیشنهاد مینمایم

داده میشود دو برابر قیمتی است که در هر محل دولت بمالکین میپردازد.

دکتر مصدق - قبل از اینکه در توضیح پیشنهاد وارد شوم لازم میدانم عرض کنم که از آمریکا میسیون در ایران

نیست که امضای وزیر دارائی در مراسلات سبب تأخیر کار میشود بلکه دکتر میخواهد که از تصمیمات او کسی مطلع نشود و هرچه میکند در پرده باشد و مستور بماند و اگر بمن یقین دارم که ملت آمریکا حاضر نیست یکی از افراد آن ملت مستخدم و حقوق بگیر این ملت باشد و باما اینطور رفتار کند ملت ایران هیچوقت دفاعی که دولت آمریکا در سال ۱۹۱۹ از او نمود فراموش نمی‌کند و همیشه خود را بکنم و مساعدت آن ملت مستظهر میداند و محبوبیتی که جناب دریفوس و خانم محترم شان در جامعه ایرانی داشتند حاکی از احساسات پاک و بی‌آلایشی است که ملت ایران نسبت بملت آمریکا دارد و بیش از این لازم نیست که من هموطنان خود را معرفی کنم و راجع به پیشنهاد عرض میکنم که بین هسته‌خدمین آمریکائی و من رابطه خصوصی و سابقه بدی نیست که نسبت آنان بخواهم اعمال غرض کنم من در این مجلس هر وقت عرضی نموده ام از نظر انجام وظیفه و خیر این مملکت بوده است همه میدانند که کشور ما هیچوقت احتیاج بگرفتن مازاد نداشت و چون محصول اطراف طهران کافی مصرف اهل شهر را نمی‌نمود دولت با تشکیل اداره ثبتی غله از نقاط دور و نزدیک گندم میخرید و آن را برای مصرف نان تهران حمل بهم کزمه کرد و وصول مازاد بصورت فعلی که گاه باین قبل از جنگ زارع با ۱۲۰ تومان یکددست لباس می‌خرید امروز با ۱۲۰ تومان نمی‌تواند آن را تهیه نماید گذشته از اینکه متفقین می‌بایست لاقل بما ۶۰ میلیون داده باشند سی میلیون نداده اند سکته بزرگی هم بکشاورزی برای اینکه فرخ غله کم است وارد شده است اگر من پیشنهاد مینمود که قیمت مازاد مالکین را زیاد کنند ممکن بود تصور کنند که می‌خواهم حمایت از نوع ملاک بکنم ولی انصراف من از این پیشنهاد سبب نمیشود که مملکت از تصمیم دکتر سی میلیون تومان ضرر برد اگر دکتر بگوید که صالح عمومی مرا وادار کرد که یک تن گندم می‌اسپو هشت فقره سؤال که یکی از آنها راجع بمنازد سال ۱۳۲۲ است نموده ام و بهیچیک جوابی نداد معلوم شد که امتناع دکتر از دخالت دولت در امور اقتصادی برای این وصول و حمل و تحویل آن خرج بکنم و آنرا بهمان قیمت

خرید بخیاز بدhem ایراد وارد نیست هر کس یک نظری دارد ایشان اینطور تشخیص داده‌اند که خزانه دولت در منافع عمومی مملکت برای هریک‌تن گذشت سیصد تومان ضربکشد ولی دکتر نمیتواند بگوید که مصالح متفقین چنین ایجاد می‌کند که با آنها همینطور معامله نمائیم لذا وظیفه مجلس شورای ملی است که از معاملات اضراری او جلوگیری کند و نرخ غله که بمقاقعین داده میشود خود مجلس تعیین نماید اگر نمایند گان ملت توانند این کار را بکنند از دکتر که اجنبي است چرا باید انتظار داشت اگر متفقین بتوانند از نرخی که مجلس معین می‌کند غله را ارزان تر تهیه کنند راه باز است و بازار دراز هیچکس نمیتواند از جمله بوسیله کامپونهای متفقین جلوگیری کند بنابراین متفقین می‌توانند آنچه لازم دارد تهیه و جمل کنند کما اینکه در ۱۳۲۲ غیر از معاملاتی که با دولت نمودند در بازار آزاد هم غله خریده و جمل نمودند و اگر نتوانند تهیه کنند البته بسراغ دکتر میروند از مجلس هم راضی میشوند برای اینکه نرخ مجلس از نرخ آزادهم کمتر است در خاتمه عرض میکنم که قسمت مهمی از تشکیلات پر عرض و طول اداره غله و نان برای انجام حوالج متفقین است در این صورت انصاف نیست که دولت غله از آن قیمتی هم که برای اوتامام میشود کمتر معامله کند و از بابت مخارج اداری و کرایه جمل متضرر شود. (صحیح است) **جمعی از نمایندگان** - پیشنهاد آقای دکتر مصدق مجده **وزیر دارائی** - البته اطلاعاتی که بمنه خدمت آقایان عرض میکنم چون منتظرین پیشنهاد آقای دکتر مصدق نبود اطلاعاتی نخواهد بود که ممکن بیک ارقام معین و مشخصی باشید که چیزهایی که ممکن است بعرض آقایان میرسانم آن اندازه‌ای که بمنه بخاطر دارم متفقین در سوابقات گذشته مقدار زیادی از جازه و زود کند و آرد بایران کمک کرددند مخصوصاً در سنه ۱۳۲۱ بوجه آهاریکه کمیته خاور میانه داده است و چند روز پیش بمنه گرفتم از برای اینکه در سال ۱۹۴۵ چه چیزهایی بایران تخصیص میدهند دیدم که ۲۵

نایاب رئیس - آقای ملک مدنی مخالفید با پیشنهاد؟
ملک مدنی - بلی.

نایاب رئیس - بفرمایید.
ملک مدنی - بمنه از این جهت مخالفت میکنم که ما ناوقتی که احتیاجات کشور خودمان تأمین نشود اجازه نمیدهیم

بنده از آقای دکتر میلسپو خواستم بمن صورت بدهد ونداد البته این مقدار جنس را پارسال از مالیه مملکت مأکر قته‌اند این جنس را که آنها میگیرند باید آقا منصفانه با ما رفتار کنند آنها اگر بما یک مساعدتی در کار خیریه با در کاراءانه می‌کنند این ربطی بمعامله تجاری ندارد از معاملات خیریه آنها کمال تشکر را داریم، همیشه دولت و ملت ایران از همراهی متفقین خود مشکر است ولی مسئله معامله آقاییز از این است. من عرض میکنم که شما دیگر جنسی را از مردم بعنوان مازاد میگیرید تنی ۳۰۰ تومان بمردم پول میدهید بعد یک مأمورینی دارید که مازاد را باید تشخیص بدهند مازاد را وصول بکنند مازاد را جمل کنند بنابراین مازاد بیاورند در اینبار مركزی بهر کجا که متفقین بخواهند تحويل بگیرند برده شود از برای کرایه بحد متوسط وزارت مالیه هر تنی هفتاد تومان حساب می‌کند کرایه این جنس را که خود دولت میپردازد از محل تا بحسب متفقین برسد ۷ تومان از هر تنی کرایه میگیرد آنوقت شما یک اداره پر عرض و طولی باسم اداره نان و غله دارید که ما همچو اداره نان و غله‌ای در ایران نداشتم اداره غله و نان در واقع از نظر مصالح متفقین تشکیل شده با آن بودجه عربیض و طویل از نظر جنگ و مصالح تشکیل شده است شما امروز بیش از تنی سیصد تومان که به مالک میدهید خرج وصول این مازاد می‌کند و بعد این وصولی مازاد را که ششصد تومان هریک تن تمام میشود بمتفقین تحويل میدهید سیصد تومان، این معامله معامله ملا نصر الدین است. یک کاری نکنید که در مصالح مملکتی نباشد کی بمالیه میدهد که ما ششصد تومان گندم بخریم و برای متفقین از راه دوستی سیصد تومان بفروشیم بمنه عرض میکنم که اگر متفقین خریدند این پیشنهاد بمنه مشروط بشرط است بمنه عرض میکنم بشرط اینکه متفقین خواستند از ما جنس بگیرند بقیمتی که تمام شده باید از مالک گیرند نه اینکه اضافه قیمت را هم ماضر بیکنیم و این ضرر را هم بملت تحمیل کنیم (صحیح است) تقریباً حساب کمتر بوده است یا بیشتر بوده است از این کشور برده‌اند.

پیشنهاد مبنای قانون کذاری باشد که

مقدار مخصوصان از سه تن تجاوز نماید.

میشود اگر خریدند با آنها اینطور حساب کنید اگر هم نخریدند که نخریدند چیزی هم نخریدند و چیزی هم نداده ایم اگر متفقین با قوه که دارند می فرمائید تمی تو اند از خارج معامله کنند و بخرند یک وقتی است که شما حرف میزنید یک وقتی است که از حرف پا به میدان عمل می کذارید کی است که امروز از کامبیون متفقین جنس درآورد؟ مگر پارسال غیر از آنچه که از اداره مالیه و دولت گرفته اند در بازار آزاد معامله نکرده اند؟ مقدار زیادی هم جنس در بازار آزاد معامله کرده اند و برند اگر متفقین تو استند از تنی ششصد تومان کمتر بخرند؟

شما می توانید مازاد را وصول کنید، شما وقتی که مازاد خودتان را وصول کردید دیگر چه کار دارید که متفقین میخرند یا میبرند، شما باید مازادتان را با کمال نظم و ترتیب وصول کنید بعد متفقین در بازار آزاد اگر هر یک تن سیصد تومان خریدند بسیار خوب اگر تنی سیصد تومان تو استند تهیه کنند می آیند خدمت شما و می گویند آقا ما از شما این جنس را ششصد تومان می خریم پس بنده این عرض را کردم هر چند که متفقین جنس ببرند یا بخواهد بنده گفتم این جنسی که می خرند با موافقت دولت و ملت باشد حالا میخواهید بگنید میخواهید کنید.

نایاب رئیس - آقایانی که با پیشنهاد آقای دکتر مصدق موافقند قیام نمایند (اگر برخاستند) تصویب شد. آقای هاشمی پیشنهاد ختم جلسه کرده اند (خنده نمایند گان)

هاشمی - بنده پیش از رأی گرفتن عقیده ام این بود که این پیشنهاد قابل مطالعه بود و باستی تا فردا مطالعه یکنیم بعد آن رأی بد هم حالا هم پس امیگیرم.

نایاب رئیس - آقایانی که با پیشنهاد آقای هاشمی راجع بختم جلسه موافقند قیام نمایند (محدودی برخاستند) رد شد پیشنهادی آقای تهرانی و دکتر کیان وارد لان و متنصف تقدیم داشته اند که بعض مجلس همیشد.

(شرح زیر قرائت شد)

مقدار مخصوصان از سه تن تجاوز نماید.
دکتر کیان - عرض میکنم راجع باین موضوع و علم این پیشنهادی که از طرف بنده تقدیم شده است این است که بطور کلی از خودده مالکین مقدار قابل ذکری غله جمع آوری نمیشود بدلیلی که آقای وزیر دارای هم خودشان بیان فرمودند که اینها اصولاً مازادی ندارند و غله برای مصرف خودشان دارند هر کسی هم که احتیاج برای مصرف شخصی دارد البته ناش را از دست نمیدهد بنابراین گرفتن مازاد از اینها بطور کلی امر مشکل وصعب الوصول است از طرف دیگر در این موضوع چون قانون در اینجا عطف بما سبق شده است و از نظر اینکه عده خود مالکین زیاد ولی مقدار مخصوصی که بعنوان مازاد گرفته میشود نسبتاً کم است و از جانب دیگر بمناسبت اینکه خودده مالکین مردم فقیر هستند که وسیله دفاع از حق خودشان را بقدر کافی ندارند در جایی که اشخاص مالک متنفذ و قوی در مملکت هستند که در مقابل احتجاجاتی که از طرف مأمورین وصول نسبت به آنها میشود میتوانند مقاومت بگنند باین دلایل برای این که این اشخاص عدهشان زیاد است ولی مقدار زیادی از آنها وصول نمیشود و بدلایلی که خود آقای وزیر دارای هم میدانند به نتیجه نمیرسد از این جهه ماجنند نفر پیشنهاد کردیم که نسبت بخورد مالکینی که مقدار مخصوصان از ۳ تن تجاوز نکند اینها مشمول این ماده نباشند و حق تعقیب آنها را مأمورین دارای بمناسبت این ماده نمیتوانند داشته باشند.

نایاب رئیس - آقای فاطمی مخالفید؟

فاطمی - عرض کنم که اولاً منظور پیشنهاد گنده در عمل انجام یافته است برای اینکه مطابق مقرراتی که هست یک مقدار بخشد کیها هست که آن بخشد گی ها مشمول حال خودده مالکین میشود مشمول حال غیر خودده مالکین هم میشود در این قسمت هم تا نیم تن را معاف کردد علاوه بر بخشد گی ها تا نیم تن هم معاف است یک نکته دیگری را که میخواهم بعض آقایان برسانم که اگر آقایان خیلی دلسوزی بحال مردم دارند این قانون را زودتر تصویب کنند

شده این بدون اینکه هیچ سانکسیون و هیچ تضمینی و هیچ تأمینی برای عدم اجرای این مقررات پیش بینی کنیم پیش بینی نکنند مردم میتوانند در این ماه رمضان برای خانه هایشان هم در طهران هم در ولایات آرد تهیه کنند بیاورند هی قانون را اینجا معطل میکنید جلویش را میگیرند اگر میخواهید دلسوزی بگنید اینقدر پیشنهاد نکنید اگر شرکتی که آن شرکت مصنوعی است واقعاً خودش صاحب آن شرکت است یا بطریق دیگر بالاخره اگر یک صاحب کارخانه آمد و باین ترتیب از این ماده فرار کرد یعنی یک کاری کرد که مشمول مقررات این تبصره نشود و سود ۱۲٪ بیشتر ببرد برای اینکار قانون کذار هیچ فکری نکرد بنده از این نظر که این تبصره را پیشنهاد کردم واقعاً امیدواری میبرود که با کمک و فکر دولت این تبصره صد درصد اجرای شود چون تماس کلی باطبقه عمومی مردم دارد بنده پیشنهاد کردم که یک سانکسیونی برای این تبصره قائل شویم یعنی بگوئیم کسانیکه از راه معاملات مصنوعی یا بهتر طریق برای فرار از این حکم یعنی ۱۲٪ سود برای فرخ کالاهای مخصوص کارخانجات داخلی عملیاتی بگنند بهر فرتبه که بخواهند از حکم قانون بگزند که مشمول این قانون نشوند بحسب تأدیبی و سایر غرامات معینه محکوم گردند و این مجازات کاملاً أعمال شود این نظر بنده است (صحیح است)
مهندس فریور - یک سانکسیونی هم باید برای دولت در نظر گرفت
دکتر عبدیه - پیشنهاد بفرمانی
نایاب رئیس - آقای تهرانی
تهرانی - عرض کنم من با پیشنهاد آقای دکتر عبدیه راجع باینکه یک مجازاتی مقرر شود از برای کسی که تخلف بگند البته موافق هر قدر هم آن مجازات شدیدتر باشد از برای می تخلف بنده هم موافق البته توجه بفرمایند بنده خودم اه کارخانه دارم و نه سرمایه دارم این نظریه ای که می بینم گرفتید و هست میترسم که یک زمانی برسد که در کنار کوچه های عده کارگری که در کارخانجات داریم از گرسنگی بمیرد (نهمه نمایند گان - خیر اینطور نیست) بنده عرض دارم که میکنم نأمل بفرمانی شما هم اگر فرمایشی

دارید بعد بفرمائید با منفعت صد دوازده در سال کسی کار نمی‌کند یعنی نمی‌توانند اجرا بگنند و نمی‌توانند قناعت بگنند درش راهی بندند و می‌روند و ملاوه سرمایه یکساخاب کارخانه مالیکی دو تا نیست صد تا بیوه زن هزار تا مردم دیگر سهم دارند با منفعت ۱۲٪ / چطور زندگی کنند؟ شاید پنج نفر ده فر صد هزار تومن پنجاه هزار تومن سرمایه دار دولی هزار نفر پانصد نفر هم پانصد تومن هزار تومن سرمایه دارد و یک منفعتی آخر سال باو میدهد آخر با این وضع زندگی با این اوضاع گرانی چطور زندگی کنند آقا (همه نمایندگان) اجازه بفرمائید آقا بنده یک پیشنهادی کرد چون قانون باید متناسب باشد بنده خودم پیشنهاد کرد نه صدی دوازده که آقای روحی پیشنهاد کرده است و نه آن ترتیبی که آقایان در نظر دارند منافع را صدی بیست در نظر بگیرید و هر نوع مجازاتی را هم که برای مختلف مقرر می‌کنند بگنند بنده هم موافقم ولی قانون را یک طور در نظر بگیرید که عادلانه قابل اجرا باشد (صحیح است).

نایب رئیس - آقای دکتر عبدی فرمایشی دارد؟

دکتر عبدی - توضیحی می‌خواستم بدهم.

نایب رئیس - بطور خیلی مختصر بفرمائید.

دکتر عبدی - عرض می‌کنم که آقای داده واحده ای که پیشنهاد فداکار - عرض می‌کنم که این ماده واحده است و آن ترتیبی که آقایان در نظر دارند منافع را صدی بیست در نظر بگیرید آقای وزیر مالیه موافقت می‌کنند (فاتحی) - نوشته اند هست آقا) بسیار خوب اگر اینطور باشد حرفی ندارم توضیح بدند **نایب رئیس** - مسترد فرمودید.

نایب رئیس - رأی می‌کیریم به پیشنهاد آقای دکتر عبدی آقایان که موافقند...

دکتر عبدی - اجازه بفرمائید بنده یک تصمیمی دارم آرا مکنست صدی بیست بگنید.

هاشمی - با اصلاحی که کردند صدی بیست بجای صدی دوازده باید رأی گرفته شود.

دکتر عبدی - اجازه بفرمائید اصلاح کنم آوقت.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای فداکار قرائت می‌شود:

پیشنهاد می‌کنم به ماده واحده اضافه شود: ماده واحده و تبصره مصوب ۲۴ خرداد ۱۳۲۱ بقوت خود باقی است.

فداکار - عرض می‌کنم که این ماده واحده ای که پیشنهاد کردند خیلی مبهم است و قید تبصره درش نیست حالا اگر آقای وزیر مالیه موافقت می‌کنند (فاتحی) - نوشته اند هست آقا) بسیار خوب اگر اینطور باشد حرفی ندارم توضیح بدند

نایب رئیس - مسترد فرمودید.

فداکار - بلی اگر تأمین است پس می‌گیرم.

نایب رئیس - ولی همانطور که آقای فداکار فرمودند در ماده واحده دولت اسمی از تبصره نیست.

مهندس فریور - ممکن است بنویسند ماده واحده و تبصره.

وزیر پیشه و هنر - ممکن است ماده واحده و تبصره آن مرقوم بفرمائید.

نایب رئیس - خوب نظر آقایان قرائت می‌شود: پیشنهاد آقای دکتر آقایان قرائت می‌شود:

نسبت بخورده مالکین زارع که محصول آنها بیش از یک تن نباشد مشمول این قانون نمی‌باشد.

مهندس فریور - عین این پیشنهاد شده و رد شده است طباطبائی - تکرار است آقا

دکتر آقایان - بنده از مجلس پنجهم سابقه دارم که بعضی اوقات مجلس یک لجاجت هائی می‌گند یک قولینی را سنجیده می‌گذراند بعد چهارشکلات می‌شود موضوع قانون ۱۳ اردیبهشت

مکر ماجبور هستیم که در زیر بار حرف زور آقای رئیس کل دارایی برویم و پنجاه هزار خانوار خورده مالک را تسلیم مأمورین جزء جناب آقای وزیر دارایی بگنیم که اگر برای اصلاح کار هر کدامشان ۵۰ تومان برایشان نام شود همانطوری که آقای مجذوبیتی هم اشاره فرمودند خورده مالکین باید چهار پنج میلیون بدنه بنده یک مثالی عرض می‌کنم این که بنده عرض می‌کنم من عمل کرده ام آقایان صمامی ها یک ملکی دارند و ایشان حضور دارند قره کهر بز ... مملک مدنی - رعایت بفرمائید آقا ماده ۶۳ می‌گوید با خصار باید توضیح داد.

نایب رئیس - از موضوع خارج نشوید و با خصار بفرمائید **دکتر آقایان** - من هر وقت صحبت کردم شما گفتید خارج از موضوع است امر و زهم همین قضیه شروع شده است آقامامیتوانیم اجازه بدهیم که آنکسی که نیم تن اضافه دارد از شما باید چندین هزار نفر مأمور اتفاقی داشته باشید یعنی مأموری که مستخدم دولت نیست و در هر قصبه مأمورین باید بروند بحساب خورده مالکین بر سند بندۀ دیروز در اداره غله حساب کردم هر خورده مالکی که دون غله داشته باشد لیکن خودش زارعش باشد در حدود یک تن و نیم برایش باقی میماند اگر یک کسی باشد که نتواند زراعت بگند مثلاً یک بیوه زنی باشد یک پیرمردی باشد یک ناخوش بستری باشد که خودش زراعت نکند از ۲ تن ۷۰۰ کیلو بیشتر برایش باقی نمی‌ماند که شمامیخواهید از آن ۷۰۰ کیلو سیصد پنجاه کیلو بیشتر را بگیرید مقصود چیست شما یک مقصود که بیشتر ندارید شمامیخواهید که اگر خورده مالک یک اضافه گندمی داشت با این فرمول باید و بشما گندمیش را بفرشید برای اینکار شمامیتوانید همین مقصود را انجامش بدهید بی اینکه مجبور بشوید ۵۰ هزار نفر عضو داشته باشد شما که گفته بودید یک خورده مالک که نایک تن یا اقل نیم تن چوت آقای فاطمی فرمودند که اشخاصی که نیم تن اضافه داشته باشد ازش نمی‌گیرند در این اسناد و این نظام نامه هائی که هست هست هچچوچیزی نیست این بخشد که هائی که هست هچچوچیزی در آن نیست و نوشته است تا ۱۰ تن ۲۰ درصد پس اگر یک کسی یک تن داشت ۲۰۰ کیلو می‌شود عرض می‌کنم

دکتر آقایان - اگر نمی‌گیرند این را تصریح بگنید نمی‌شود ۵۰ هزار خانوار را تسلیم کرد بدست مباشرین سال گذشته ۹ خوار ملک را که متعلق به ۱۴ خانوار بود ۱۴۰۰ تومان پول کرته آخر سرهم ... (جمعی از نمایندگان - عده برای مذاکره کافی نیست)

نایب رئیس - چون عده برای رأی کافی نیست یعنی تکلیف این پیشنهاد و پیشنهاد دیگری که از طرف آقای دکتر آقایان رسیده موکول بعد می‌شود. پیشنهادی آقای طوسی برای ختم جلسه داده اند.

طوسی - اولاً در جلسه گذشته آقای رئیس اعلام داشتند از ساعت ۱۰ تا ۱ بعد از ظهر بنده بیش از همه ثابت قدم صبح از ساعت ۷ می‌آیم تا هر وقت که هم می‌فرمایند حاضر هستم

[۹- موقع و دستور جلسه آتیه . ختم جلسه]
نایب رئیس - آقایان باخته جلسه موافقند ؟ (صحیح است) بعضی از آقایان پیشنهاد میکنند که جلسه ها بعداز ظهر ها باشد (جمعی از نمایندگان - خیر صبح باشد) بسیار خوب جلسه آتیه صبح و شنبه سه ساعت قبل از ظهر دستورهم بقیه دستور امروز .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - امیر قیمودر

ولی باید اراده و نظر مجلس را تاحدی رعایت کنید و آقایان این کار را نمیکنند الا آن بنده می بینم که اکثریت نیست و آقایان دارند میروند بیرون و غالب پیشنهادها هم که قابل مطالعه دقیق است بدون مطالعه میگذرد (صحیح است) بنابراین اگر اجازه میفرمایند جلسه را ختم کنیم . (صحیح است .)